JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
F. G. JACOBS
19 päivänä tammikuuta 1995 *

1. Esillä on yksi kolmesta toisiinsa liittyvästä asiasta, joissa komissio on aloittanut perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn Italiaa vastaan. [1] Tässä asiassa komissio vaatii toteamaan, että jättäessään vaatimatta vuonna 1987 Aluminia-yritykselle laittomasti myönnetyn 70 000 miljoonan Italian liiran suuruisen tuen ja Comsal-yritykselle laittomasti myönnetyn 30 000 miljoonan Italian liiran suuruisen tuen palauttamista Italian tasavalta on jättänyt täyttämättä kahdelle alumiinialan julkiselle yritykselle, Aluminialle ja Comsalille, Italian hallituksen myöntämästä tuesta 24.5.1989 tehdyn komission päätöksen 90/224/ETY [2] (jäljempänä päätös) mukaan sille kuuluvat velvollisuudet.

2. Komissio aloitti joulukuussa 1984 ja marraskuussa 1985 kaksi erillistä 93 artiklan 2 kohdan mukaista menettelyä, jotka koskivat Italian viranomaisten komission käsiteltäväksi saattaman, ajanjaksoa 1983—1988 koskevan alumiinialan julkisten yritysten saneeraussuunnitelman rahoituksellisia näkökohtia. Komissio päätti mainitut menettelyt 17.12.1986 tekemällään päätöksellä ja hyväksyi saneeraussuunnitelmassa tarkoitetun tuen tietyin edellytyksin. Yhtenä edellytyksenä oli, ettei Italian hallitus anna minkään muotoista lisätukea alumiinialan julkisille yrityksille ennen vuoden 1988 loppua.

3. Italian hallitus myönsi 22.12.1986 antamallaan lailla nro 910 [3] valtion laitokselle EFIM:lle (Ente di partecipazione al finanziamento delle industrie manifatturiere), jonka tehtävänä on teollisuuslaitosten osakkeiden omistuksesta ja näiden rahoituksesta huolehtiminen, luvan laskea liikkeeseen obligaatioita 150 000 miljoonan Italian liiran arvosta. Valtion oli maksettava obligaatioiden korot ja kaikki muut kulut. Italian viranomaiset antoivat 18.9.1987 EFIM:lle luvan käyttää obligaatiovaroista 100 000 miljoonaa Italian liiraa investointien rahoittamiseen kahdessa alumiinialan julkisessa yrityksessä, Aluminiassa (70 000 miljoonaa Italian liiraa) ja Compagnia Sarda Alluminio Spa:ssa (Comsal) (30 000 miljoonaa Italian liiraa). Näistä toimenpiteistä ei annettu perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaista tietoa komissiolle.

* Alkuperäinen kieli: englanti.

1 — Ks. myös asia C-348/93, Alfa Romeo, tuomio 4.4.1995, ja asia C-350/93, Lanerossi, tuomio 4.4.1995.

2 — EYVL 1990 L 118, s. 42. Päätöksestä ei ole suomenkielistä versiota. Käännös on tehty yhteisöjen tuomioistuimessa.

3 — *Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana* nro 301, 1986, lisänumero nro 1.

4. Saatuaan tietää Italian hallituksen päätöksestä myöntää varoja investointeihin alumiinialan julkisissa yrityksissä komissio pyysi Italian viranomaisilta lisätietoja. Näin saatujen tietojen perusteella komissio katsoi, että 100 000 miljoonan Italian liiran myöntäminen Aluminialle ja Comsalille oli perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtion tukea ja aloitti 28.9.1988 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn. Tämä menettely johti siihen, että 24.5.1989 tehtiin kysymyksessä oleva päätös, jonka 1 ja 2 artikla kuuluvat seuraavasti:

"1 artikla

Nämä kaksi omaksi pääomaksi muutettavan korottoman lainan muodossa olevaa 70 000 miljoonan Italian liiran ja 30 000 miljoonan Italian liiran suuruista tukea, jotka Italian hallitus myönsi Aluminia- ja Comsal-yrityksille, eivät sovellu yhteismarkkinoille ETY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan tarkoittamalla tavalla, koska nämä tuet myönnettiin ETY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan ja 17.12.1986 tehdyssä komission päätöksessä asetettujen edellytysten vastaisesti.

Italian hallituksen on tämän vuoksi poistettava mainitut tuet ja vaadittava tuensaajayrityksiä palauttamaan ne.

Italian hallitus ei saa muuttaa näitä kahta 70 000 miljoonan Italian liiran ja 30 000 miljoonan Italian liiran suuruista lainaa omaksi pääomaksi.

2 artikla

Italian hallituksen on annettava komissiolle tieto päätöksen noudattamiseksi toteuttamistaan toimenpiteistä kahden kuukauden määräajassa siitä, kun päätös on annettu sille tiedoksi."

5. Päätös annettiin Italian hallitukselle tiedoksi 7.6.1989 päivätyllä kirjeellä. Italian hallitus ei toteuttanut päätöksen noudattamiseksi tarvittavia toimenpiteitä 2 artiklassa asetetussa määräajassa. Se nosti päätöstä vastaan mitätöimiskanteen, jonka yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi tuomiollaan, *Italia v. komissio*.[4] Tuomiossaan yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi Italian hallituksen perustelut siitä, että 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtion tukea ei ollut olemassa ja että komissio ei ollut ottanut 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettua poikkeusmahdollisuutta huomioon arvioidessaan tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille.

4 — Asia C-261/89 (Kok. 1991, s. I-4437).

6. Yhteisöjen tuomioistuimen antaman tuomion johdosta komissio kehotti 3.12.1991 ja 27.1.1992 päivätyillä kirjeillään Italian hallitusta toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet laittoman valtiontuen takaisin saamiseksi päätöksen mukaisesti ja antamaan tästä tiedon komissiolle. Hallitus ei vastannut näihin kirjeisiin. Tämän vuoksi komission kilpailuasioista vastaava jäsen kirjoitti 26.6.1992 hallitukselle sanoen, että hän aikoo ehdottaa komissiolle täytäntöönpanoa koskevan menettelyn aloittamista. Italian viranomaiset pyysivät 14.10.1992 päivätyllä kirjeellä ylimääräistä määräaikaa viitaten tarpeeseen käsitellä tuen poistamiskysymystä osana julkisten yritysten laajempaa yksityistämissuunnitelmaa, jonka Italian hallitus aikoi toteuttaa. Komissio korosti 10.3.1993 päivätyllä kirjeellään sitä, että oli ehdottaman tarpeellista ja kiireellistä poistaa päätöksen noudattamatta jättämisestä aiheutuneet kilpailun vääristymät sekä asetti päätöksen täytäntöönpanon määräpäiväksi 31.3.1993. Koska komissio ei saanut minkäänlaista vastausta tähän kirjeeseen, se pani vireille tämän oikeudenkäynnin.

7. Yhteisöjen tuomioistuimelle esittämissään vaatimuksissa komissio väittää, että koska Italian hallitus ei ollut vaatinut Aluminialle ja Comsalille suoritetun laittoman tuen palauttamista ja oli siten jättänyt noudattamatta päätöstä, se oli rikkonut perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan määräyksiä. Perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan rikkominen vaikuttaa vakavasti yhteismarkkinoiden toimintaan, koska Aluminia- ja Comsal-yritykset hyötyvät edelleen laittomasta tuesta. Komissio korostaa, että tämä tuki oli maksettu yli viisi vuotta sitten. Se katsoo, että Italian hallituksen mainitsemalla julkisten yritysten yksityistämissuunnitelmalla ei voitu perustella sitä, ettei Italia ollut pannut päätöstä täytäntöön.

8. Italian hallitus ilmoittaa, että se päätti 18.7.1992 annetulla asetuksella nro 340 asettaa EFIM:n, jolla oli vakavia taloudellisia ongelmia, selvitystilaan julkisten yritysten yksityistämisohjelman yhteydessä. Asetuksen nro 340 sisältö vahvistettiin edelleen 14.8.1992 annetulla asetuksella nro 362, 20.10.1992 annetulla asetuksella nro 414 ja 19.12.1992 annetulla asetuksella nro 487. Italian kansanedustuslaitos muutti tämän asetuksen 17.2.1993 annetuksi laiksi nro 33 [5]. Laissa nro 33 säädetään, että EFIM:n selvitystilaan liittyen kaikki EFIM:iin kuuluneet julkiset yritykset, myös Aluminia ja Comsal, lakkautetaan tai myydään ulkopuolisille. Niiden yksilöllisten olosuhteiden mukaan osa yrityksistä myydään heti, osa saneerauksen jälkeen ja osa lakkautetaan. Lain nro 33 2 pykälän 2 momentin e kohdassa pidettiin saneerausta parhaimpana vaihtoehtona alumiinialan yrityksille, koska nämä sijaitsivat alikehittyneillä, korkean työttömyysasteen alueilla.

9. Italian hallitus väittää, että Aluminian ja Comsalin sisällyttäminen EFIM:n selvitysti-

5 — *Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana* nro 39, 1993.

laan ja näiden varojen oikeudellinen asema aiheuttavat objektiivisia vaikeuksia päätöksen soveltamisessa. Se myöntää, etteivät nämä vaikeudet vapauta sitä velvollisuudesta periä laittomasti suoritettu tuki takaisin. Se väittää kuitenkin, että päätöstä on sovellettava EFIM:n selvitystilaan liittyvän alumiinialan yritysten saneerausohjelman yhteydessä komission kanssa yhteistyössä määriteltävällä tavalla. Italian hallitus korostaa, että komissio tutkii parhaillaan sitä, onko mainittu ohjelma perustamissopimuksen 92 artiklan mukainen.

10. EFIM:n selvitystilaan asettamisen jälkeen komissio julkaisi muille jäsenvaltioille ja muille asianomaisille osapuolille 17.3.1993 yhteisöjen virallisessa lehdessä ETY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen tiedonannon, joka koski Italian EFIM:lle myönnettäväksi päättämää tukea. [6] Italian hallitus antoi tiedoksi 24.3.1993 päivätyllä kirjeellä vastauksensa kyseiseen tiedonantoon. Se ilmoittaa, että se saattoi alumiinialan teollisuusyritysten saneerausuunnitelman viimeistelyn jälkeen suunnitelman komission käsiteltäväksi, jotta komissio tutkisi sen, onko suunnitelma 92 artiklan samoin kuin komission päätöksen mukainen. Hallitus väittää, että komission olisi pitänyt ottaa ennen tämän käsittelyn aloittamista huomioon EFIM:n selvitystilasta aiheutunut oikeustila ja sen vastaus komission 17.3.1993 julkaisemaan tiedonantoon.

11. Italian hallitus ilmoittaa, että lain nro 33 4 pykälän 3 momentin mukaan EFIM:n selvitystila on saatava päätökseen kahden vuoden määräajassa, joka päättyy 21.1.1995. Kaikki sellaiset EFIM:iin kuuluvat yritykset, joita ei ole tällöin myyty, lakkautetaan. Jos yritys myydään, tuen palautus tapahtuu myyntihetkellä; jos yritys lakkautetaan, tuen palautus tapahtuu lakkautushetkellä. Komissio on valvottava tuen palauttamisen vaatimista Comsalin osalta ja siten päätöksen noudattamista 17.3.1993 julkaistulla komission tiedonannolla aloitetun 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn yhteydessä. EFIM:n selvitystilaan liittyneiden vaikeuksien ja sen mahdollisuuden vuoksi, että selvitystilan päätyttyä kysymyksessä oleva tuki palautetaan, Italian hallitus katsoo, että se on noudattanut päätöstä.

12. En voi hyväksyä näitä perusteluja. Perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaan komission katsoessa, että valtion tuki on perustamissopimuksen vastainen, "se tekee päätöksen siitä, että asianomaisen valtion on komission asettamassa määräajassa poistettava tuki tai muutettava sitä". Siten komissio voi velvoittaa kansalliset viranomaiset vaatimaan laittomasti suoritetun tuen palauttamista. [7]

6 — EYVL 1993 C 75, s. 2.

7 — Asia 310/85, Deufil v. komissio, 24 kohta (Kok. 1987, s. 901).

13. Päätöksen 1 ja 2 artiklassa asetetaan sanamuodoltaan selvästi Italian hallitukselle velvollisuus vaatia Aluminia- ja Comsal-yrityksille laittomasti suoritetun tuen palauttamista. Hallitus ei kiistä jättäneensä vaatimatta tuen palauttamista. Se ilmoittaa, että Aluminian ja Comsalin sisällyttäminen EFIM:n lakkauttamiseen vaikeuttaa takaisin perintää.

14. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltio ei voi puolustautuakseen vedota sisäisen oikeusjärjestyksensä säännöksiin, käytäntöön tai olosuhteisiin perustellakseen sille yhteisöoikeuden mukaan kuuluvien velvollisuuksien täyttämättä jättämistä. [8] Ainoa mahdollinen peruste, johon jäsenvaltio voi puolustautuakseen vedota perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisessa menettelyssä, on täydellinen mahdottomuus panna päätös asianmukaisesti täytäntöön. [9] Italian hallitus ei väitä esillä olevassa asiassa, että päätöksen täytäntöönpano on täysin mahdotonta, eikä esitä minkäänlaisia tällaista päätelmää mahdollisesti tukevia perusteluja.

15. Yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että jos täytäntöönpannessaan 93 artiklan 2 kohdan mukaisesti tehtyä päätöstä jäsenvaltio kohtaa ennalta-arvaamattomia ja odottamattomia vaikeuksia tai jos se tällöin havaitsee sellaisia seurauksia, joita komissio ei ollut ottanut huomioon, sen on saatettava nämä ongelmat viimeksi mainitun arvioitaviksi ja ehdotettava samalla sopivia muutoksia kyseiseen päätökseen. Komission ja asianomaisen jäsenvaltion on tällaisessa tapauksessa noudatettava perustamissopimuksen 5 artiklan määräysten taustalla olevaa periaatetta, jolla asetetaan jäsenvaltioille ja yhteisöjen toimielimille vilpittömän yhteistyön velvollisuus. Niiden on oltava vilpittömässä mielessä yhteistyössä vaikeuksien voittamiseksi noudattaen täysin perustamissopimuksen, ja erityisesti sen valtion tukea koskevia määräyksiä. [10]

16. Tällä tavalla tulkittuna yhteistyöperiaate voi lieventää siitä säännöstä aiheutuvia ankaria seurauksia, että jäsenvaltion ainoa mahdollisuus puolustautua 93 artiklan 2 kohdan mukaisessa menettelyssä on täydellinen mahdottomuus toteuttaa päätös asianmukaisesti. Tiettyjen ehtojen on kuitenkin täytyttävä, jotta jäsenvaltio voi hyötyä mainitusta periaatteesta. Jäsenvaltion on ensiksi vilpittömästi yritettävä periä laittomasti suoritettu tuki takaisin. Periaatteessa toimiin on ryhdyttävä heti laittoman tuen palauttamiseen velvoittavan komission päätöksen jälkeen. Toiseksi, jos jäsenvaltio kohtaa objektiivisia vaikeuksia, sen on pikaisesti annettava niistä tieto komissiolle. Kolmanneksi, sen on tehtävä

8 — Asia C-5/89, komissio v. Saksa, 18 kohta (Kok. 1990, s. I-3437).

9 — Asiat 52/84, komissio v. Belgia, 14 ja 16 kohta (Kok. 1986, s. 89, asia Boch), 94/87, komissio v. Saksa, 8 ja 9 kohta (Kok. 1989, s. 175) ja C-183/91, komissio v. Kreikka, 10 kohta (Kok. 1993, s. I-3131).

10 — Edellä alaviitteessä 9 mainitut tuomiot, asia 52/84, komissio v. Belgia, 16 kohta, asia 94/87, komissio v. Saksa, 9 kohta ja asia C-183/91, komissio v. Kreikka, 19 kohta.

komissiolle konkreettisia ehdotuksia siitä, kuinka mainitut vaikeudet voidaan voittaa noudattaen samalla täysin valtion tukea koskevia perustamissopimuksen määräyksiä.

17. Esillä olevassa asiassa Italian menettelyn ei voida sanoa olleen yhteistyövelvollisuuden mukainen. Päätös annettiin Italialle tiedoksi 7.6.1989. Komissio pani 7.7.1993 vireille esillä olevan oikeudenkäynnin. Italian hallituksella on ollut runsaasti aikaa noudattaa päätöstä. Yhteisöjen tuomioistuimen annettua asiassa C-261/89 tuomion, jolla komission päätöksen mitättömäksi julistamista koskeva Italian kanne hylättiin, komissio kehotti useita kertoja hallitusta toteuttamaan tarvittavat täytäntöönpanotoimet. Kuten edellä on esitetty, Italian hallitus ei vastannut komission pyyntöihin. [11]

18. Hallitus ei selitä, mitkä objektiiviset vaikeudet estävät sitä perimästä tukea takaisin. Vaikka hyväksyttäisiinkin se, että EFIM:n selvitystila vaikeuttaa tuen takaisin perimistä Aluminialta ja Comsalilta, niin ei ole selvää, miksi hallitus ei voinut periä takaisin tätä tukea EFIM:n selvitystilasta huolimatta ja ennen kuin se päätti selvitystilasta. Totean EFIM:n selvitystilan tulleen 18.7.1992 voimaan asetuksella nro 340 vuodelta 1992, eli kauan sen määräajan päättymisen jälkeen, jonka kuluessa hallituksen oli pitänyt noudattaa päätöstä.

19. Hallitus ei myöskään mainitse yhtään yritystä vaatia tuen palauttamista. Vaikka se viittaakin mahdollisuuteen saada tuki palautetuksi yhteistyössä komission kanssa päätettävällä tavalla, se ei ole esittänyt komissiolle minkäänlaisia erityisiä ehdotuksia sopivien toimenpiteiden toteuttamiseksi. Sen sijaan se viittaa ylimalkaisesti mahdollisuuteen saada tuki tulevaisuudessa takaisin, kun EFIM:n selvitystila on saatu päätökseen.

20. Italian hallitus viittaa komission 17.3.1993 julkaisemaan tiedonantoon. En voi käsittää, kuinka tällä olisi merkitystä esillä olevan asian käsittelyssä. Kuten on jo todettu, komissio julkaisi 17.3.1993 yhteisöjen virallisessa lehdessä 93 artiklan 2 kohdan mukaisen Italian EFIM:lle myönnettäväksi päättämää tukea koskevan tiedonannon *muille jäsenvaltioille ja muille asianomaisille* osapuolille.

21. Tässä tiedonannossa komissio toteaa, että vaikka Italian viranomaiset antoivatkin

11 — Ks. edellä, 6 kohta.

komissiolle tiedon EFIM:n selvitystilaan asettavista toimenpiteistä, ne eivät noudattaneet 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tiedonantovelvollisuutta. Komissio pitää näin ollen jokaista myönnettyä tukea sellaisena, josta ei ole annettu tietoa. Komissio ilmoittaa myös, että EFIM-konserniin kuuluneet yritykset myydään tai luovutetaan toisille Italian valtion omistamille yrityksille EFIM:n selvitystilan osana. Näiden yritysten varojen arviointitavasta ei ole esitetty minkäänlaista selvitystä eikä tietoja koskevan avoimuuden puuttuessa voida määritellä sitä, onko tavallista selvitystilamenettelyä noudatettu vai ei, sekä siten sitä, sisältyykö luovutukseen valtion tukea vai ei. [12] Komissio selittää ne monet tavat, joilla tukea voidaan sen mielestä käytännössä myöntää.

22. Komission tiedonannossa ei viitata lainkaan Aluminiaan. Comsalin (uudelta nimeltään Alumix) osalta komissio toteaa, että EFIM:n selvitystilamenettelyssä on suunniteltu Comsalin saneeraukseen lisää varoja, eli päätöksessä mainittujen 30 000 miljoonan Italian liiran lisäksi. Komission käsiteltäväksi ei ole saatettu minkäänlaista näitä varoja koskevaa saneeraussuunnitelmaa. Komissio tekee sellaisen päätelmän, että "tuen myöntämisen sisältyminen tällaisen suunnitelman toteuttamiseen on mitä todennäköisintä" ja että koska sille ei ole annettu tietoa suunnitelman yksityiskohdista, se ei voi arvioida sitä, onko sanottu tuki perustamissopimuksen mukainen. [13]

23. Komission tiedonannon perusteella on selvää, että komissio on aloittanut 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn koskien EFIM-konsernille myönnettyä tukea, joka eroaa päätöksen kohteena olevasta tuesta. Toisin kuin mitä Italian hallitus väittää, se seikka, että EFIM:n selvitystila ja Comsalin taloudellinen tilanne ovat komission tutkimuksen kohteena uuden 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn yhteydessä, ei merkitse sitä, ettei komission olisi pitänyt panna tätä käsittelyä vireille. Vaikka sellaista mahdollisuutta ei voidakaan sulkea pois, että tämän käsittelyn kohteena oleva laiton tuki voidaan EFIM:n selvitystilan jälkeen joskus tulevaisuudessa saada takaisin, niin siitä huolimatta Italia on jättänyt noudattamatta päätöstä ilman pätevää syytä.

24. Komissio toteaa kanteessaan, että Aluminian ja Comsalin velvollisuus palauttaa niiden laittomasti saama tuki korkoineen ei poista tuen suorittamisesta samoilla markkinoilla kilpaileville yrityksille jo aiheutuneita haitallisia vaikutuksia. Se viittaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan 169 artiklan mukaisessa menettelyssä sen toteaminen, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille perustamissopimuksen mukaan kuuluvat velvollisuudet voi olla perusteena jäsenvaltiolle laiminlyönnin perusteella muita jäsenvaltioita, yhteisöjä tai yksityisiä osapuolia kohtaan syntyvälle vastuulle. [14] Se väittää, että samat periaatteet

12 — EYVL 1993 C 75, s. 2-3.
13 — Op. cit., s. 4.
14 — Asia C-263/88 komissio v. Ranska, tuomio 12.12.1990, 9 kohta (Kok. 1990, s. I-4611); asia 154/85, komissio v. Italia tuomio 17.6.1987, 6 kohta (Kok. 1987, s. 2717).

soveltuvat myös 93 artiklan 2 kohdan mukaisiin menettelyihin ja pyytää yhteisöjen tuomioistuinta lausumaan tästä nimenomaisesti tässä asiassa annettavassa tuomiossaan.

25. Ei ole epäilystäkään siitä, että yhteisöjen tuomioistuimen sellainen toteamus, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille perustamissopimuksen mukaan kuuluvat velvollisuudet jättäessään perimättä takaisin laittomasti suoritetun valtion tuen, voi olla perusteena valtion vastuulle sen laiminlyönnin vuoksi. Tällaisella toteamuksella voi olla erityistä merkitystä laittoman tuen saajayrityksen kanssa kilpaileville yrityksille.

26. Esillä olevassa asiassa yhteisöjen tuomioistuimen ei kuitenkaan tarvitse antaa komission pyytämää lausuntoa siitä, että jäsenvaltion vastainen tuomio voi olla perusteena jäsenvaltion vastuulle ulkopuolisia kohtaan. Tällainen toteamus voi olla asianmukainen 169 artiklan mukaisessa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä sen osoittamiseksi, että komissiolla on intressi jatkaa täytäntöönpanoa koskevaa menettelyä senkin jälkeen, kun vastaajana oleva jäsenvaltio on jo lopettanut velvollisuuden vastaisen menettelyn. [15] Esillä olevassa asiassa ei kuitenkaan ole kysymyksessä komission intressi käsittelyn aloittamiseksi. Yhteisöjen tuomioistuimen ei näin ollen tarvitse lausua siitä vastuusta, mikä Italialle voi aiheutua esillä olevassa asiassa annettavan tuomion seurauksena.

Ratkaisuehdotus

27. Edellä esitetyn mukaisesti katson, että yhteisöjen tuomioistuimen olisi:

1) todettava, että jättäessään panematta täytäntöön kahdelle alumiinialan julkiselle yritykselle, Aluminialle ja Comsalille, Italian hallituksen myöntämästä tuesta 24.5.1989 tehdyn komission päätöksen 90/224/ETY Italian tasavalta on jättänyt täyttämättä sille ETY:n perustamissopimuksen mukaan kuuluvat velvollisuudet;

2) velvoitettava Italian tasavalta korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

15 — Ks. alaviitteessä 14 mainitut asiat.